

1714

Guia de lectura

BIBLIOTECA MUNICIPAL DE ROSES

Ajuntament de Roses
Cultura

Què significà l'any 1714 per a Catalunya?

L'any 1714 va suposar un abans i un després de la història de Catalunya. Enguany se celebren 300 anys de la desfeta que provocà la pèrdua de l'organització política, social i econòmica que havia regit el Principat des de l'Edat Mitjana.

L'Onze de setembre va ser el final de la lluita constant dels catalans per mantenir allò que els identificava com a poble. Uns anys abans, havia esclatat el que es coneix com a Guerra de Successió. Era el resultat del desacord per l'entronització de Felip V com a rei de la Monarquia Hispànica. Aquest tron era desitjat des de la segona meitat del segle XVII per diverses línies successòries, una dels borbons del Regne de França, representada per Felip d'Anjou, futur Felip V, i l'altra pels àustries del Sacre Imperi Germànic, amb l'arxiduc Carles, fill de l'emperador.

Triar entre una o altra línia de successió era escollir un o altre model d'estat per a Catalunya, fet que ja havia passat amb la Guerra dels Segadors. Els borbons volien implantar un model absolutista, a l'estil de França, amb un control estricte de les estructures de l'Estat per part del monarca. En canvi, l'arxiduc Carles ofería als catalans continuar amb el model parlamentarista, pactista, burgès i mercantil. Per davant de tot hi havia el bé comú, al qual s'hauria d'adaptar el nou monarca.

Amb l'aixecament de 1705 a favor de l'arxiduc Carles, Catalunya havia triat un camí lligat al suport internacional de diversos països, que es reunien sota el nom de la Gran Aliança de L'Haia. El 1711, però, canvià la sort dels catalans. Aquell any morí l'emperador Josep I del Sacre Imperi, germà de l'arxiduc, i amb ell totes les aliances internacionals que mantenien viva la guerra contra Felip V. A partir d'aleshores Carles III passava a ser l'emperador i no interessava als altres països que optés al tron hispànic.

Després de diversos pactes i tractats entre les altres potències, Catalunya es quedà sola per defensar el seu model d'estat. Sense cap suport internacional, la lluita havia de continuar amb els recursos propis.

En aquest context, a partir del mes de juliol de 1713, començà el setge de Barcelona que no acabaria fins a la matinada del 10 al 11 de setembre de 1714, quan l'exèrcit borbònic acaba amb la resistència popular dels barcelonins que havien resistit els seus atacs durant un any i mig.

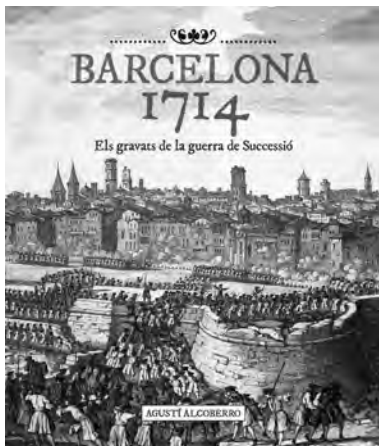
La caiguda de Barcelona suposà la fi de tota l'organització política, social i econòmica que havia regit Catalunya des de feia segles, i la imposició del sistema polític castellà. Tot plegat significà una transformació radical de la cosmografia dels catalans de principis del segle XVIII, que foren obligats a redreçar el seu país, arruïnat i devastat, sense el suport d'unes lleis i institucions pròpies.

GUIA DE LECTURA

1714

No ficció

Agustí Alcoberro

BARCELONA 1714: ELS GRAVATS DE LA GUERRA DE SUCCESSIÓ

Editorial Efadós, 2013

Doctor i professor d'Història Moderna a la Universitat de Barcelona, Alcoberro presenta una obra única i imprescindible de la bibliografia de la història moderna de Catalunya, pel seu valor històric i per la innovació en la presentació gràfica, ja que ens aproxima d'una manera diferent a la Guerra de Successió i als seus efectes sobre la ciutat de Barcelona.

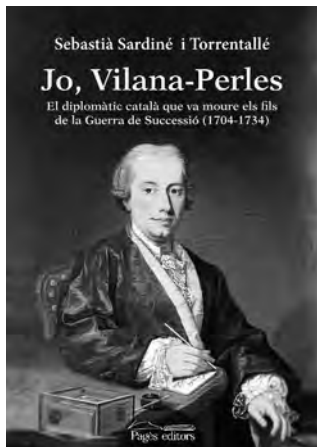

Francesc Serra i Sellarés

ELS HEROIS DE 1714. ELS DEFENSORS DE CATALUNYA

Editorial Base, 2013

Els Herois de 1714, de Francesc Serra i Sellarés, recull les biografies de més d'un centenar de personatges històrics que van contribuir a la causa catalana, des del pretenent austríac, l'arxiduc Carles, fins a desenes de lluitadors que van morir a Barcelona durant el setge i que, gràcies a aquest llibre, surten de l'anonimat.

Sebastià Sardiné i Torrentallé
JO, VILANA PERLES, MARQUÉS DE RIALP

Editorial Pagès, 2013

És la biografia d'un dels catalans amb més poder de 1714, Ramon Frederic de Vilana Perles i Camarasa, darrer protonotari de la Corona d'Aragó, que va manegar els fils polítics i diplomàtics de la Guerra de Successió des de 1705-1714 i, des de Viena, fins més enllà de 1734. Mà dreta de l'emperador Carles VI, va fer el que va poder per Catalunya, tot i que caigué, per traïcions, com a dany col·lateral. Morí noble, essent marquès de Rialp i comte del S.R.I amb grans propietats per Àustria i Hongria.

Guillem H. Pongiluppi; F. Xavier Hernández Cardona
1714. EL SETGE DE BARCELONA

Angle Editorial, 2012

Angle editorial ha publicat aquest llibre divulgatiu per ajudar a la comprensió de les arrels del moment històric que veurem en aquest país. *1714. El Setge de Barcelona* és fruit del saber de l'historiador F. Xavier Hernández i del talent de l'il·lustrador Guillem H. Pongiluppi, pioner en les tècniques d'art digital a Catalunya. És un magnífic llibre il·lustrat on el text, breu en extensió però dens en contingut i exemplar en claredat didàctica i expositiva, cedeix bona part de protagonisme a unes imatges espectaculars que reconstrueixen els escenaris de la batalla de Barcelona de l'11 de setembre de 1714.

Jaume Sobrequés i Callicó

L'ONZE DE SETEMBRE I CATALUNYA. GUERRA, RESISTÈNCIA I REPRESSIÓ

Editorial Base, 2011

Aquest llibre és una crònica dels anys dramàtics que va viure el país després de la caiguda de Barcelona aquell 11 de setembre de 1714. La lectura dels documents originals publicats mostren, amb tota la seva cruïsa, el que va ser l'esforç titànic dels catalans per resistir als exèrcits borbònics i l'abast de la repressió contra Catalunya.

Manuel Pérez Nespereira

LA CIUTADELLA. SÍMBOL D'OPRESSIÓ NACIONAL

Editorial Base, 2009

L'argument del llibre, com el seu títol ja suggereix, és la construcció d'una fortalesa militar (la Ciutadella) que va esdevenir un instrument per garantir la submissió de Barcelona, alhora que un símbol d'aquest intent de posar fi a la personalitat nacional de Catalunya. L'enderroc de la Ciutadella, a partir del període de revolucions encetades el 1835, es va convertir en objectiu dels moviments resistents a l'uniformisme i a l'opressió borbònica.

Joaquim Albareda; Joan Esculies
1714. LA GUERRA DE SUCCESSIÓ

Editorial Pòrtic, 2008

En format d'entrevista, un historiador del prestigi de Joaquim Albareda explica els fets essencials i els menys coneguts de la guerra que va fer perdre a Catalunya tots els drets nacionals, a més de fer-la entrar en una profunda crisi econòmica i d'identitat.

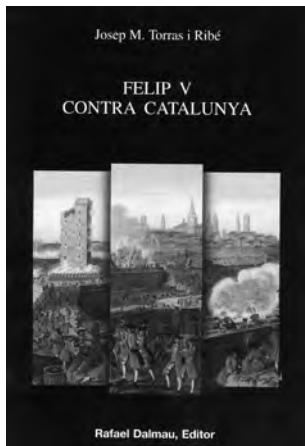

Antonio Muñoz González; Josep Catà i Tur
REPRESSIÓ BORBÒNICA I RESISTÈNCIA CATALANA (1714-1736)

Múñoz/Cata editors, 2005

En aquesta obra són els documents borbònics de la primera meitat del s. XVIII els qui parlen i ens donen la mesura d'aquella repressió, molt més terrible i cruel del que podríem creure abans de llegir aquest llibre.

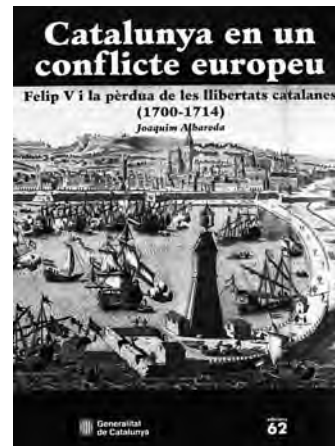
El que resulta més esfereïdor en aquest contundent aplec documental és la combinació de dos elements: l'absolut menyspreu que mostren aquests papers respecte al nostre país i la seva gent, sovint arribant a l'odi, i la naturalitat amb què els conqueridors castellans i botiflers dissenyen i apliquen mesures que, en definitiva, són les línies d'una política d'extorsió i de terror.

Josep M. Torras i Ribé
FELIP V CONTRA CATALUNYA

Rafael Dalmau, editor, 2005

Aquesta obra tracta sobre la repressió a Catalunya durant i després de la Guerra de Successió a través de diversos testimonis borbònics. A la vista d'una documentació aclaparadora, Torras Ribé la qualifica de "guerra d'extermini" basada en l'aplicació del terror tant en la guerra com en la postguerra. Fins i tot es van fer servir, per primera vegada, "tècniques de guerra psicològica i d'intimidació a gran escala contra la població civil, probablement induïdes per l'estat major francès". En aquest sentit, l'historiador apunta que "la repressió borbònica, aquella violència premeditada a càrrec de l'Estat modern, té components d'una modernitat aclaparadora, que recorda el que seran les dictadures militars del s. XIX i XX." Rialp i comte del S.R.I amb grans propietats per Àustria i Hongria.

Joaquim Albareda
CATALUNYA EN UN CONFLICTE EUROPEU. FELIP V I LA PÈRDUA DE LES LLIBERTATS CATALANES (1700-1714)

Edicions 62, 2001

Catalunya en un conflicte europeu nega la interpretació que explica la guerra des del punt de vista dinàstic i els discursos que situen els orígens de la modernitat en l'absolutisme, i inclou dos eixos temàtics complementaris. Un explica que els anglesos van empènyer els catalans a la guerra el 1705 i que aquesta va acabar virtualment el 1713, "quan les potències es van posar d'acord després del pacte secret de 1710 entre Anglaterra i França". L'altre subratlla la manca d'unanimitat de la causa austriacista en la societat catalana i revisa els tòpics de la historiografia romàntica catalana negant que la guerra tingués tints separatistes.

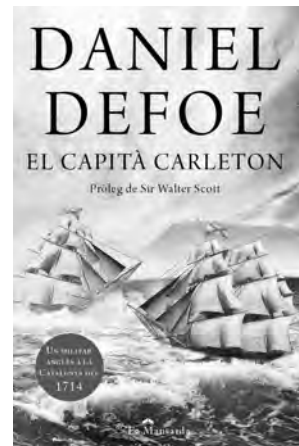

GUIA DE LECTURA

1714

Ficció

Daniel Defoe

EL CAPITÀ CARLETON: UN MILITAR ANGLÈS A LA CATALUNYA DEL 1714

Editorial La Mansarda, 2013

L'editorial La Mansarda edita per primera vegada *El Capità Carleton*, una novel·la relatada com un diari personal, on amb més o menys encert s'expliquen les aventures i desventures d'aquest soldat anglès que visqué nombroses escaramusses i participà en diferents guerres al tombant del s.XVII i s.XVIII, entre elles la Guerra de Successió.

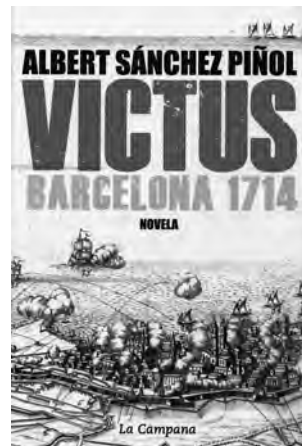
Jaume Clotet i David de Montserrat

LLIURES O MORTS

Editorial Columna, 2012

Els periodistes Jaume Clotet i David de Montserrat recuperen a *Lliures o morts*, el personatge d'Ermengol Amill, un pagès de Bonestarre que es va convertir en el cap dels miquelets durant la Guerra de Successió per lluitar contra les tropes de Felip V.

La novel·la segueix cronològicament els fets de 1714 i ho fa amb rigor històric gràcies també a les aportacions de destacats historiadors com Francesc Xavier Hernández, Agustí Alcoberro i Albert Gràcia.

Albert Sánchez Piñol

VICTUS

Editorial La Campana, 2012

Albert Sánchez Piñol recull, a través d'una sèrie de documents històrics, la derrota patida pel poble de Barcelona a mans de tropes borbòniques després d'un llarg setge de 13 mesos i la posterior abolicció dels seus drets i llibertats.

L'obra no només se centra en la caiguda de la ciutat, sinó en tot l'afer que va envoltar la Guerra de Successió al tron després de la mort de Carles II.

El nostre protagonista és Martí Zuviria, un enginyer militar expert en fortificacions, que acaba lluitant de la mà d'Antonio Villarroel per defensar els murs de la ciutat comtal.

Jordi Mata
UN CADÀVER EXQUISIT

Edicions 62, 2008

L'Espanya dels darrers Àustries és el cadàver exquisit a què fa referència el títol del llibre, un imperi en decadència però amb suficients riqueses en forma de colònies a Amèrica, Àfrica i Itàlia per a temptar les potències de l'època.

El vergelità Jesús Arguimbau és un dels personatges ficticis que Jordi Mata fa servir per a teixir la trama d'una novel·la que descriu amb imparcialitat i rigor els fets reals que, amb la mort sense descendència de Carles II, propiciaren l'arribada al tron d'Espanya del primer Borbó, Felip V.

Vicenç Villatoro
LA DONA A LA FINESTRA

Edicions 62, 2005

L'escriptor i periodista Vicenç Villatoro aborda en aquesta obra la vida quotidiana dels dies anteriors a la caiguda de Barcelona durant la Guerra de Successió per mostrar "l'impacte de la història en majúscules en la història en minúscules".

La novel·la té la peculiaritat que parteix de la producció d'una pel·lícula dels fets de 1714, cosa que porta a Villatoro a recrear una història melodramàtica ambientada al s.XVIII amb l'adinerada Eulàlia Sorribes com a protagonista.

Alfred Bosch
TRILOGIA DE 1714

Editorial Columna, 2002

La Trilogia de 1714 d'Alfred Bosch, la formen: *Set de Rei*, *Sota la pell del diable* i *Toc de vespres*. Escrita amb un llenguatge planer, l'autor ens transporta a la conflictiva Catalunya del S.XVIII.

John Sinclair és l'enviat del govern anglès. La seva missió original és esperonar la revolta contra el nou monarca Felip VI, d'aquesta manera, atraure el poble català sota la influència dels aliats en la ja declarada Guerra de Successió.

Alfred Bosch, mitjançant aquest jove anglès, ens fa una descripció acurada de la societat catalana, tant de l'aristocràcia propera a la casa austriacista com de la gent del poble que lluita per la pròpia subsistència.

Tomàs Vergés
EL SETGE. BARCELONA 1713-1714

Editorial El Llamp, 1987

El Setge és una obra historioliterària, en la qual l'autor remarca el moment en què el nostre poble tingué un sentit més viu de la seva pròpia identitat nacional i la lluita per defensar-la fins a les últimes conseqüències. Aquesta obra es presenta en forma de novel·la però amb un alt rigor històric.

Hi podem reviure nissagues senceres dels barcelonins i altres catalans que oferiren la seva vida o el seu patrimoni per la nostra pàtria.

GUIA DE LECTURA

1714

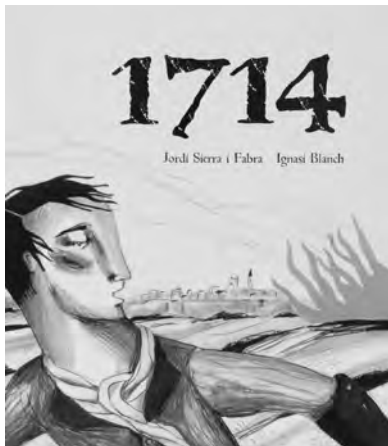
Infantil i juvenil

Andreu Martín
CICATRIUS DE 1714

Editorial Bromera, 2013

Cicatrius de 1714 és una novel·la juvenil que descobreix algunes de les petites històries que van envoltar aquell famós setge de Barcelona: espies, traïdors, herois i un noieta que es veu obligat a créixer de forma sobtada per salvar la ciutat de caure en mans borbòniques. Una lectura per enganxar els joves i convidar-los a descobrir uns fets que, ara més que mai, són recordats.

Jordi Sierra i Fabra; il·lustracions d'Ignasi Blanch
1714

Editorial La Galera, 2013

La Galera, ha publicat *1714*, un poema llarg escrit per Jordi Sierra i Fabra i il·lustrat per Ignasi Blanch.

1714, escrit en un vers curt i entenedor, amb una base de rodolins i una estrofa que es repeteix, recorda l'assetjament de Barcelona durant aquesta data clau de la seva història, i és un cant a la supervivència d'un poble orgullós i cada vegada més decidit a no aturar-se en el seu anhel de llibertat.

Les il·lustracions de *1714* estan ambientades en una Barcelona reduïda a runa durant i després del setge.

Oriol Garcia i Quera
BARCELONA 1714. L'ONZE DE SETEMBRE

Editorial Casals, 2002

És un còmic creat per Oriol Garcia i Quera, el primer d'una sèrie de quatre àlbums realitzats per l'Editorial Casals, cadascun dedicat a un moment rellevant de la història de Catalunya i que forma part de la cultura catalana. Aquest primer àlbum de la sèrie recrea el setge de Barcelona i l'atac final sobre la ciutat que va tenir lloc l'11 de setembre de 1714. El final es recorda anualment amb la Diada Nacional de Catalunya.

Núria Font i il·lustracions de Jordi Sunyer
L'ONZE DE SETEMBRE

Editorial Cruilla, 2013

Llibre publicat per Núria Font i il·lustrat per Jordi Sunyer, dins la col·lecció *Què celebrem?*, per introduir els més petits en les festes i celebracions de la nostra tradició.

L'Onze de Setembre ens narra com la Clara va de colònies a Mojà i allà li expliquen què va passar l'11 de setembre de 1714 i com se celebra aquell fet actualment. Una explicació senzilla i amena dels fets.

Oriol Vergés
UN GOS HEROIC. LA DESFETA DE 1714

Editorial Ara, 2008

Aquesta és la història del Llamp, un gos molt valent que amb la seva astúcia i intel·ligència va salvar moltes famílies durant el setge borbònic de 1714, poc abans que la ciutat de Barcelona caigués en mans de Felip V.

El conte transcorre pels espais històrics d'una Barcelona assetjada per les tropes borbòniques: Santa Maria del Mar, l'Hospital de Barcelona i de la Santa Creu....

Bibliografia

1714. La Guerra de Successió

Ed. Ara Llibres, 2013 (3 vol.)

Albareda, Joaquim

La Guerra de Successió i l'Onze de Setembre

Ed. Empúries, 2000

Albareda, Joaquim; Garcia Espuche, Albert

11 de setembre de 1714

Generalitat de Catalunya, 2005

Balcells, Albert

Història del nacionalisme català. Dels orígens al nostre temps

Generalitat de Catalunya. Departament de la Presidència, 1992

Balcells, Albert

Llocs de memòria dels catalans

Ed. Proa, 2008

Calpena, Enric; Junqueras, Oriol

Guerres dels catalans

Ed. Pòrtic, 2003

Hernández, F. Xavier

Història militar de Catalunya: La defensa de la terra

Rafael Dalmau, editor, 2003

Història de la Generalitat de Catalunya i els seus presidents

Enciclopèdia Catalana, 2005

Lluch, Ernest

La Catalunya vençuda del segle XVIII. Foscors i clarors de la Il·lustració

Edicions 62, 1996

Molas i Ribalta, Pere

Catalunya i la casa d'Àustria

Ed. Curial, 1996

Sales, Núria

Senyors bandolers, miquelets i botiflers

Ed. Empúries, 1984

Més informació

<http://tricentenari.gencat.cat/ca/index.html>

http://www.guerradesuccessio.cat/bat_barcelona.html

http://www.mhcat.cat/serveis/rutes_per_catalunya/la_ruta_1714

Ajuntament de Roses
www.roses.cat

BIBLIOTECA
PUBLICA DE ROSES JAUME VICENS I VIVES